

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Commissie Onderwijs
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Stichting Platforms VMBO
Postbus 59
7630 AB Ootmarsum

T 030 7670068
info@platformsvmbo.nl

Datum
21 maart 2025
Telefoonnummer
06 10118341

Betreft
commissiedebat onderwijskansen

Ons kenmerk
SPV-25-874
E-mail
j.kerkhoffs@platformsvmbo.nl
KvK 01828449

Geachte leden van de vaste Kamercommissie Onderwijs.

Op 26 maart spreekt u met staatssecretaris Mariëlle Paul over onderwijskansen. Graag brengt Stichting Platforms vmbo (SPV) in aanloop naar dit debat het volgende onder uw aandacht.

SPV heeft begin 2025 een tweede flitsonderzoek onder vmbo scholen uitgezet om meer zicht te krijgen op leerlingstromen in het vmbo in relatie tot de doorstroomtoets en kansrijk adviseren. Een van de conclusies die we uit dit flitsonderzoek kunnen trekken is dat vmbo-scholen dit jaar meer beweging zien in leerlingstromen, zowel wat betreft het aantal aanmeldingen vanuit het basisonderwijs, als in zij-instroom, wisseling van leerroutes op de eigen school en verwijzingen naar het praktijkonderwijs.

De doorstroomtoets brengt veel tweeweg. De cijfers liegen er niet om: in 2024-2025 startte bijna 1 op de 4 leerlingen met een naar boven bijgesteld advies aan het voortgezet onderwijs. Voorgaande jaren was dat 1 op de 10 leerlingen. Deze toename wordt veroorzaakt doordat basisscholen veel vaker het advies aangepast hebben. Voor leerlingen die op de basisschool onderschat zijn, is een bijgesteld advies positief. Voor leerlingen die starten op een niveau dat te hoog gegrepen is, kan het daarentegen negatief uitpakken. Zij zullen mogelijk tijdens hun tijd in het voortgezet onderwijs van leerroute of zelfs van school moeten wisselen.

Sinds de coronaperiode is rond de overgang van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs ingezet op kansrijk adviseren. Ook in de wet doorstroomtoets staat dit uitgangspunt centraal, namelijk dat bij twijfel over het juiste schooladvies of bij een hogere toetsscore dan het advies van de basisschool, het schooladvies bijgesteld kan worden naar een 'hogere leerroute'.

Scholen, die hebben gereageerd op ons eerste flitsonderzoek (juni 2024), constateerden dat het aantal aanmeldingen in de beroepsgerichte leerweg fors terugliep. Dit roept de vraag op of met kansrijk adviseren leerlingen wel op de voor hen best passende plek in het vo terecht komen.

In het tweede flitsonderzoek geeft ruim 40% van de respondenten aan dat tussentijdse instroom van leerlingen die het in een hogere leerroute toch niet gered hebben, zich meer dan voorheen voordoet. De scholen schrijven dit toe aan de oproepen tot kansrijk adviseren van de afgelopen jaren.

SPV krijgt veel signalen van vmbo-scholen dat de gevolgen van kansrijk adviseren terugkomen in de onderwijsresultaten zoals die door de onderwijsinspectie worden berekend.

De indicatoren onderwijspositie leerjaar 3 en onderbouwsnelheid zijn

www.platformsvmbo.nl

hier voorbeelden van. Het vmbo moet leerlingen opvangen, en doet dat ook graag, maar krijgt, hierdoor, vaker dan voorheen, te maken met een negatief oordeel van de onderwijsinspectie. SPV pleit, net als de VO-Raad voor een fundamentele herziening van de manier waarop de inspectie de onderwijsresultaten berekent en laat meewegen in het oordeel van de kwaliteit van de vo school.

SPV maakt zich zorgen over het welbevinden en de motivatie van leerlingen als het advies van de basisschool niet passend blijkt en leerlingen later binnen het vo van leerroute moeten wisselen. Kansrijk adviseren is wat SPV betreft een advisering die de meeste kans biedt op het behalen van succeservaringen. Het gaat daarbij om het geluk van leerlingen die we door een passende advisering de beste kans bieden op een succesvolle leerroute en die de meeste kans biedt op het vinden en afronden van een passende vervolgopleiding

Verder is SPV van mening dat kansrijke advisering niet alleen gebaseerd moet zijn op cognitieve onderdelen, zoals nu het geval is, maar juist ook door het waarderen van praktische vaardigheden. (zoals de staatssecretaris ook zelf in een brief aan u aangeeft). Voor het SPV bieden cognitieve als praktische vaardigheden het beeld van een leerling compleet. Vanuit dat beeld kan er gewerkt worden naar een passende advisering. Wij pleiten er, net als de sectorraad pro, voor om kansrijk adviseren te vervangen door passend adviseren, aangezien kansrijk adviseren een verkeerd beeld oproept.

Passende advisering stimuleert talentontwikkeling. Dit staat voor SPV centraal. Alle talenten van leerlingen zo optimaal mogelijk laten ontwikkelen. Dit kan wat ons betreft alleen maar via een route waarin leerlingen succeservaringen opdoen.

Wij wensen u een constructief debat toe.

Namens het bestuur van Stichting Platforms vmbo.

Arjen Daelmans
Voorzitter Stichting Platforms VMBO